

การสร้างตัวตนความเป็นพลเมือง (ผู้รักบ้าน) ของนักเรียนในโรงเรียน

THE CONSTRUCTION OF CIVIC SUBJECTIVITY (HOME LOVING) OF STUDENTS IN SCHOOL

นนท์มนัส พิทยธีรพงศ์^{1*}, กิตติกร สันคติประภา², สุรวุฒิ ปัดไธสง³ และ ปรัชัย ดาวอุดม⁴

Nonmanut Pittayateerapong^{1*}, Kittikorn Sankatiprapa², Surawut Padthaisong³ and Parichai Daoudom⁴

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

ประเทศไทย^{1*, 2, 3, 4}

Department of Development Education, The Graduate School, Srinakharinwirot University,

Bangkok, Thailand^{1*, 2, 3, 4}

Email: nonmanut@gmail.com^{1*}

Received: 2018-10-06

Revised: 2018-12-01

Accepted: 2018-12-12

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการที่จะศึกษาการสร้างตัวตนความเป็นพลเมือง (ผู้รักบ้าน) ของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวตนผู้รู้คิดในอันที่จะกำหนดหรือเข้าใจตนเองว่าสามารถเลือกเป็นผู้รักบ้านที่เป็นคุณสมบัติที่ดีของเยาวชน โดยการวิเคราะห์ปฏิบัติการของอำนาจในการสร้างตัวตนในโรงเรียนที่มีกระบวนการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายเพื่อสอนให้เด็กนักเรียนเกิดความรักบ้านโดยใช้แนวคิดคอนเฟสชันในการศึกษา ซึ่งเป็นแนวคิดในการมองปฏิบัติการของอำนาจที่มีเทคโนโลยีของอำนาจและเทคโนโลยีของตัวตน สร้างความรู้สึกรักหรือความเข้าใจตนเองของนักเรียนให้เป็นตัวตนที่รักใคร่รักและดูแลรักษากันของต้น ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบอัตชีวประวัติ เพื่อศึกษาชีวิตของนักเรียนที่สะท้อนประสบการณ์ในการสร้างตัวตน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนักเรียน 4 คนของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 83 (บ้านห้วยโจด) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีกระบวนการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมือง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความแบบทฤษฎีฐานราก ผลการวิจัยพบว่าปฏิบัติการคอนเฟสชันสร้างให้เด็กสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจจากกิจกรรมกวาดบ้าน

หมู่บ้าน ชักผ้า ล้างจาน นั้นเป็นการกระทำที่สะท้อนให้เห็นผลคือ นักเรียนเป็นผู้รู้สึกหรือเข้าใจว่าตนเองสามารถเป็นคนดีด้วยการทำความสะอาดบ้านให้สวยงาม

คำสำคัญ: การสร้างตัวตนความเป็นพลเมือง คอนเฟสชั่น กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ABSTRACT

This research aimed to study the construction of civic subjectivity (home loving) of students in school who were able to determine themselves whether or not to be home-loving persons, which was one of the youth desirable characteristics. Analysis of the operation of the power to create one own identities at school characterized by the process of teaching and learning activities aimed at teaching students to love their homes. In order to do this, the researcher carried out the study by means of using the concept of confession in education to investigate the operation of power which contained both power technology and identity technology so as to create a sense of self or self-knowledge of the students to become knowledgeable persons who have love and care for their own homes. The researcher utilized an autobiographical method to investigate the students' lives reflecting on their experiences in constructing the subjectivity. Data was carefully collected by means of in-depth interviews from four Thai students from Thairath Witthaya School 83 (Banhuijod) where there was a process of teaching and learning activities to create youth as citizens/civil subjectivity. The data were analyzed by the grounded theory method. The research result found that confession operation allowed the students to learn how to clean by doing household chores such as sweeping the house, mopping the house, washing clothes, and washing dishes which were regarded as effective action activities. These activities indicated that the students felt that they could become good persons by cleaning up to make their houses more beautiful.

Keywords: construction of civic subjectivity, confession, teaching and learning activities

บทนำ

พลเมืองหรือคนที่สังคมต้องการ คือ สิ่งที่เราเชื่อว่าเป็นการเกิดขึ้นของคนที่จะเป็นกำลังของบ้านเมืองหรือประเทศชาติ คนที่สังคมต้องการในแต่ละแห่งที่ดังกล่าวยังไม่ได้เกิดขึ้นอย่างที่เชื่อกันว่ามีสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ร่วมกันทำงานแบบเป็นกลไกที่มีหน้าที่สำคัญในการปลูกฝังหล่อหลอม (socialization) ที่ว่าสถาบันดังกล่าวเป็นหน่วย (agent) ผลผลิตที่ต้องการแต่พลเมือง หากแต่งงานวิจัยนี้เชื่อว่าเป็นพลเมืองเกิดจากการสร้างตัวตนของพลเมืองให้มีคุณลักษณะเป็นไปตามวาทกรรมของรัฐ

ประเทศไทยมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งยังมีค่านิยมพื้นฐานของสังคม (value foundation) เป็นหลักสำคัญในการพัฒนา/สร้างคนผ่านการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างตัวตนพลเมืองให้เกิดขึ้นจากอุดมการณ์ของสังคมต่าง ๆ เช่น การปราบคอรัปชั่น รักษาสิ่งแวดล้อม การมีระเบียบวินัย เหล่านี้เชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาของประเทศที่คู่ขนานกันกับการจัดการศึกษาที่ไม่แบ่งแยกชีวิตในโรงเรียนออกจากชีวิตทางสังคมและไม่แบ่งแยกศาสตร์ออกจากการปฏิบัติ

กระบวนการกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นปฏิบัติการเพื่อสร้างให้เกิดตัวตนความเป็นพลเมืองในโรงเรียนอย่างเป็นผู้รู้ ปฏิบัติได้และรู้คิดต่อสิ่งที่ควร กระทำในสิ่งที่เลือก คิดและทำ เพราะเกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่น กำกับ/ปรับปรุง

พัฒนาตนเองเพื่อให้ตนเองพัฒนาขึ้น ตัวตนพลเมืองที่รู้คิดดังนี้ มีอาจเกิดขึ้นภายใต้การทำงานของอำนาจแบบบังคับควบคุมแต่ถ้อยเดียว หากแต่จะเกิดขึ้นได้ที่จุดเชื่อมโยงกับอำนาจแบบคอนเฟสชันที่มีการทำงานของอำนาจชีวะเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างให้นักเรียนกำกับตนเองไปตามวิถีทางแห่งคุณงามความดีของสังคม ดังนี้แล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มุ่งสร้างตัวตนความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางหรือตัวอย่างเพื่อใช้เป็นทางเลือกในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

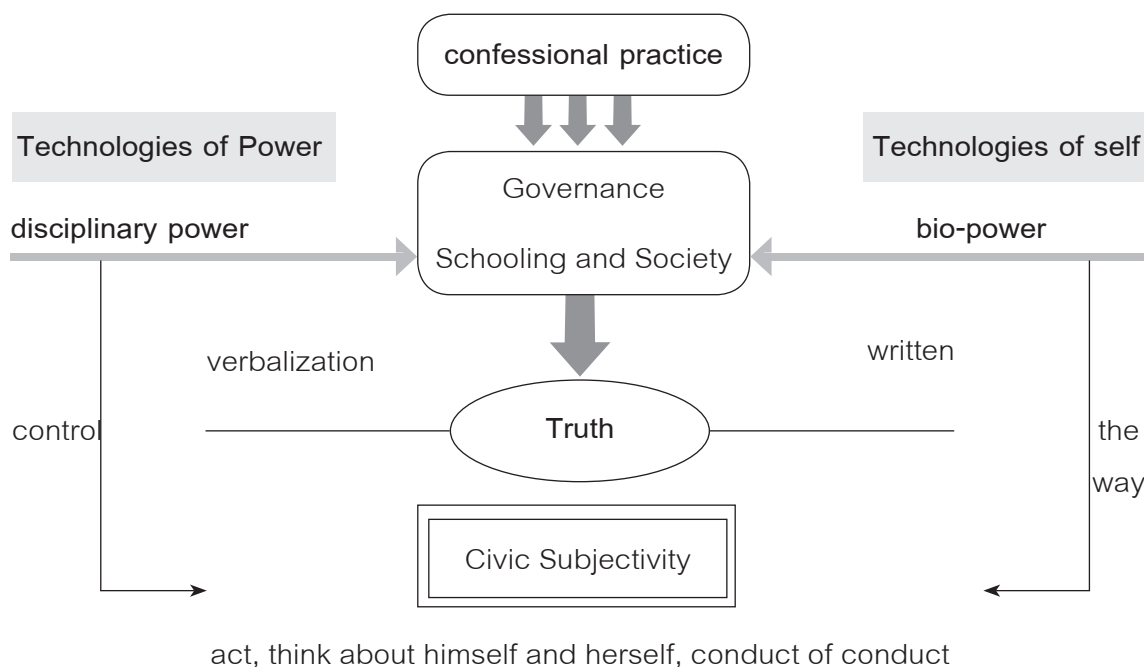
ศึกษาการสร้างตัวตนความเป็นพลเมือง (ผู้รักบ้าน) ของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งการรักษาความสะอาดของบ้าน การทำให้บ้านเป็นที่น่าอยู่ เป็นคุณลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาการสร้างพลเมืองดีที่เป็นผู้รักบ้านของนักเรียนในโรงเรียนผ่านปฏิบัติการคอนเฟสชันของการศึกษา ในโรงเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางสังคม

2) ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนที่สร้างให้นักเรียนเกิดตัวตนความเป็นพลเมืองดี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แนวอัตชีวประวัติ เพื่อศึกษาชีวิตของนักเรียนที่สะท้อนประสบการณ์ของการสร้างตัวตนจากชีวิตการเรียนรู้ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนักเรียน 4 คน ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 83 (บ้านห้วยโจด) ตั้งอยู่ในตำบลห้วยโจด อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีกระบวนการกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องของการรักบ้านเพื่อสร้างตัวตนความเป็นพลเมือง (ผู้รักบ้าน) อย่างเข้มข้น เนื่องจากเป็นหนึ่งในต้นแบบโรงเรียนไทยรัฐวิทยาและเป็นโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับบ้านวัดและชุมชน

นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความแบบทฤษฎีฐานราก เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อปฏิบัติการสร้างตัวตนความเป็นพลเมือง (ผู้รักบ้าน) ของนักเรียนในโรงเรียน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีขึ้นเพื่อศึกษาการสร้างตัวตนความเป็นพลเมือง (ผู้รักบ้าน) ของนักเรียนในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ตีความข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาแห่งหนึ่ง ผ่านทฤษฎีฐานราก เรื่องราวจากประสบการณ์ของนักเรียนได้สะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของนักเรียนที่รักบ้าน อันเป็นตัวตน

ของนักเรียนที่รักความสะอาดของบ้าน เรื่องราวได้สะท้อนการเรียนรู้ความรู้สึก ความตั้งใจ ความมุ่งมั่นในการกระทำ รวมถึงเหตุผลในการกระทำของนักเรียน ความรู้สึกรักบ้านที่นักเรียนได้สะท้อนให้เห็น มีเป็นแต่เพียงเรื่องราวส่วนบุคคล หากเป็นเรื่องความสัมพันธ์ของระบบคิดกับจริยธรรมและความรู้ในการเกิดเป็นตัวตนที่รู้จัก (ผู้รักบ้าน) ซึ่งเป็นผลมาจากปฏิบัติการของสังคมสมัยใหม่ผ่านกระบวนการทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมกวาดบ้าน ถูบ้าน ซักผ้า ล้างจานที่เป็นปฏิบัติการคอนเฟล็กซ์ในการสร้างตัวตนนักเรียนที่รักความสะอาดของบ้าน

ผ่านกระบวนการนี้ นักเรียนจะอยู่ภายใต้กรอบของความรู้ อันเป็นปฏิสัมพันธ์ของความรู้หลากหลาย เกิดกระบวนการสะท้อนคิด เพื่อสร้างหรือเลือกแนวทางที่ตนคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่สมควรแก่การปฏิบัติ อาจเป็นแนวทางที่ค้นพบขึ้นใหม่จากประสบการณ์ของตนเองหรือเป็นไปตามความรู้ที่ครูหรือผู้ปกครองสอนก็เป็นได้ เมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติ ได้รับคำชื่นชมจากผู้ปกครองและครู ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการกระทำของตน สัมพันธ์ตนเองกับแบบอุดมคติภาคภูมิใจและรู้สึกดีที่จะกระทำในสิ่งที่ตนเองเห็นว่าดีต่อไป นอกจากนี้ การปฏิบัติอย่างคิดไตร่ตรองเข้าไปเข้ามาต่อความรู้หลากหลายชุดที่ตนมี จนกระทั่งเกิดเป็นแนวทางที่ตนคิดว่าควรแก่การกระทำ ลงมือกระทำตามแนวทางนั้น แล้วเรียนรู้ พัฒนาขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นก่อรูปเป็นตัวตนที่รู้ปฏิบัติได้ และรู้จัก

เมื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างตลอดเวลาและเลือกปฏิบัติตามแนวทางที่ตนคิด รู้จัก

ว่าดี อย่างเห็นว่าการทำความสะอาดบ้าน ความสวยงามของบ้าน การดูแลตนเอง การดูแลคนในครอบครัวมีความสำคัญต่อตนเอง เห็นว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้นักเรียนกำกับดูแลตนเองไปตามวิถีของการสร้างตนเป็นผู้รู้จัก ผู้รักและดูแลบ้านด้วยความเต็มใจ เกิดเป็นตัวตนผู้รักบ้านที่พัฒนาตนเองทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สร้างตัวตนไปตามวิถีที่สังคมต้องการ

จะเห็นได้ว่าการสร้างตัวตนความเป็นพลเมือง (ผู้รักบ้าน) ของนักเรียนในโรงเรียนผ่านกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในเรื่องของการรักบ้านที่เป็นปฏิบัติการคอนเฟล็กซ์ ทำให้นักเรียนมีความรู้ สามารถลงมือปฏิบัติได้ เกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสะท้อนคิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการคิดอย่างต่อเนื่อง จากความรู้และประสบการณ์ที่ตนได้สัมผัสด้วย ตัวตนที่เกิดขึ้นจึงเป็นตัวตนที่พัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง ทำให้นักเรียนเป็นตัวตนรู้จักต่อการเป็นนักเรียนที่ดีและเป็นลูกที่ดีในการรักความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้าน แม้ว่าตัวตนของนักเรียนที่เกิดขึ้น จะเป็นตัวตนที่พยายามพัฒนาตนตามความต้องการของสังคมตามความจริง บรรทัดฐานและองค์ความรู้ที่ถูกเขียนไว้ในหลักสูตร หากแต่ตัวตนที่เกิดขึ้นนั้นยังคงมีความหลากหลายและเฉพาะตามแต่การสะท้อนคิดของตัวตนนักเรียนแต่ละคน ที่มีการเลือกกระทำที่แตกต่างกันตามความคิด ความรู้สึก สิ่งที่ตนรู้สึกภูมิใจและทำให้ตนมีความสุข

การคอนเฟล็กซ์ของตัวตนนักเรียนต่อการเกิดเป็นตัวตนพลเมือง (ผู้รักบ้าน) จึงเป็นการเกิด

ตัวตนภายใต้ความเชื่อว่าการทำความสะอาดบ้านเป็นสิ่งที่ดีพลเมืองดีควรทำ ตัวตนพลเมืองผู้รักบ้าน จึงสะท้อนได้จากการเป็นพลเมืองตามวิถีของผู้รักความสะอาด เป็นผู้ทำความสะอาดบ้านได้ เป็นผู้ที่ไม่เห็นความสำคัญของการทำความสะอาดบ้านและมีความสุขเมื่อบ้านสะอาด

การสร้างตัวตนผู้รักบ้านของศิลปินผ่านกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเกี่ยวกับการกวาดบ้าน

กระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่จะทำให้เกิดตัวตนนักเรียนที่กวาดบ้านได้ สะอาดตามความเชื่อของสังคมที่ว่าเด็กดีต้องกวาดบ้านเป็น เด็กดีต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน เป็นกระบวนการเรียนรู้การสอนที่เกิดจากการทำงานของอำนาจอย่างซับซ้อนต่อร่างกายนักเรียน ทั้งการทำให้นักเรียนเป็นผู้รู้ ผู้ปฏิบัติได้เกี่ยวกับการกวาดบ้านและคิด แก้ไขพัฒนา การกวาดบ้านของตนอยู่เสมอ ดังเรื่องราวการเรียนรู้เกี่ยวกับการกวาดบ้านในชีวิตของศิลปิน

ตอนเป็นเด็กศิลปินอาศัยอยู่กับพ่อแม่และน้องที่ยังเล็ก จนวันหนึ่งแม่ได้จากไป ศิลปินเหลือเพียงพ่อที่ต้องทำงานนอกบ้านอย่างหนัก และน้องที่อายุเพียงสี่ขวบ อยู่ในวัยที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สถานการณ์ดังนี้ทำให้บ้านที่เคยสะอาดน่าอยู่อาศัยกลายเป็นบ้านที่สกปรก รกรุงรังจนแทบจะไม่มีพื้นที่ทางเดิน ศิลปินต้องลุกขึ้นมากวาดบ้าน ด้วยรู้้อยู่แก่ใจว่าตนเองเป็นเพียงคนเดียวที่มีเวลาและความสามารถที่จะทำได้ การที่ศิลปินต้องลุกขึ้นมากวาดบ้านเป็นไปตามที่ศิลปินได้รู้มาโดยตลอด

จากการใช้ชีวิตที่ผ่านมา จากที่ครูสอนในโรงเรียนจากการติดตามข่าวสาร อินเทอร์เน็ต คำสอนของผู้ใหญ่แถวบ้านว่าการกวาดบ้านเป็นสิ่งที่ดีควรทำ เพราะความสะอาดของบ้านเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต สุขอนามัยของคนในบ้าน คนที่มีคุณภาพชีวิตดีจะอยู่ในบ้านที่สะอาด คนที่ไม่มีคุณภาพชีวิตดีจะอยู่ในบ้านที่สกปรก นอกจากนี้เด็กดียังควรช่วยเหลืองานบ้านผู้ปกครองเพื่อแบ่งเบาภาระของท่าน เหล่านี้กระตุ้นให้ศิลปินมองดูตนเอง เกิดความต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

ตัวเขานึกย้อนไปถึงการที่ตนสามารถกวาดบ้านได้ มีจุดเริ่มจากชีวิตในโรงเรียน ช่วงที่ตัวเขาขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คุณครูได้แบ่งเวรเขตรับผิดชอบให้นักเรียนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งตัวเขานั้นได้หน้าที่ในการกวาดและถูห้องเรียนแต่แรกเริ่ม เขายังทำไม่ได้ คุณครูจึงช่วยสอนว่าต้องกวาดอย่างไร “ครูบอกว่ากวาดเป็นหน้ากระดาน กวาดไล่มาเป็นช่องกระเบื้องทีละแถว ไล่จากหลังห้องมาหน้าประตู แล้วก็ดักใส่ที่ตักขยะ” เมื่อได้ลงมือกวาดก็พบว่าตนเองนั้นยังทำได้ไม่ดีนัก ทั้งยังไม่เข้าใจตนเองว่ากวาดไม่สะอาดจากสาเหตุอะไร จนครูที่คอยชี้แนะอยู่ได้บอกว่าสาเหตุเกิดจากการที่ศิลปินปัดไม้กวาดแรงเกินไป ทำให้ฝุ่นฟุ้งกระจาย ตัวเขาจึงเริ่มเรียนรู้และปฏิบัติตามที่ครูบอก นอกจากที่ครูประจำชั้นสอนแล้ว ครูที่สอนวิชาการทำงานอาชีพยังช่วยสอนอีก เท่าที่ศิลปินจำได้ ตอนป.2 คุณครูได้สอนเขาเกี่ยวกับความสำคัญที่บ้าน การดูแลทำความสะอาดบ้านว่าเป็นเรื่องที่ดีควรทำ ควรช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง คุณครูยังได้สั่งการบ้านให้

วาดภาพบ้านเปรียบเทียบกับกระหว่างบ้านสะอาด และบ้านสกปรกอีกด้วย นอกจากนี้ที่โรงเรียนยังมีการเข้าฐานกิจกรรมห้าห้องชีวิต ทำให้ได้ฝึกเข้าไปเข้ามา กระทั่งสืบทอดปฏิบัติได้

เป็นเวลาเกือบห้าปีที่ตัวเขาได้กวาดและถูห้องเรียน แต่เขายังมีเคยลงมือกวาดบ้านของตนเองอย่างจริงจัง ด้วยเพราะแม่ทำให้มาตลอด จนวันหนึ่งที่แม่จากไป บ้านที่เคยเป็นระเบียบเปลี่ยนแปลงเป็นบ้านสกปรกรกรุงรัง พ่อทำงานอย่างหนักจนไม่มีเวลาที่จะมากวาดบ้าน จนพ่อบอกลูกให้สืบทอดเก็บกวาดบ้าน เขาจึงเริ่มลงมือทำ ตอนนั้นเขามั่นใจว่าตนเองทำได้เพราะเขาเคยกวาดห้องเรียนที่โรงเรียนมาโดยตลอด อีกทั้งขณะที่เขาเริ่มทำที่บ้านครั้งแรกนั้น พ่อยังช่วยสอนเพิ่มเติมให้อีก สืบทอดทำตามทีพ่อสอน พร้อมทั้งนึกทำตามคำสอนของคุณครูควบคู่ไปในขณะเดียวกัน จนกระทั่งกวาดบ้านได้สะอาด

จากการเรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ครูและพ่อได้สอนตัวเขากวาดบ้านว่าต้องกวาดอย่างไร ทำให้สืบทอดได้รับความรู้เกี่ยวกับการกวาดที่ถูกต้อง ทำให้สืบทอดมีความรู้ที่จะกวาดบ้านได้อย่างสะอาด เมื่อเขามีความรู้และได้รับโอกาสในการฝึกฝนทำบ่อยครั้ง ทำให้การกระทำของเขาเกิดความเปลี่ยนแปลง เขาคิดว่าตัวเขาสามารถกวาดบ้านได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยขณะที่เขากวาดบ้านในช่วงแรกนั้นเขามักจะยึดทำในสิ่งที่ครูสอนมาตามวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเมื่อได้ทดลองทำตามแล้ว เขาสังเกตเห็นว่าพื้นสะอาดขึ้นจริง ๆ จนเมื่อพ่อของสืบทอดช่วยสอนเพิ่มเติมและเขาทำตามตามที่พ่อสอน เขาจึงเห็นว่าวิธีการของพ่อสามารถกำจัดฝุ่นผงที่อยู่ในซอกหลืบได้ดีมากขึ้น สืบทอด

มองว่าความรู้ทั้งจากที่พ่อสอนและครูสอนส่งผลทำให้เขากวาดบ้านได้ดีขึ้น เมื่อสืบทอดกวาดบ้านในครั้งต่อ ๆ มา ตัวเขาจึงลองใช้ทั้งวิธีการของพ่อและของครูร่วมกัน เขาสังเกตว่ายิ่งเมื่อใช้วิธีการเหล่านั้นร่วมกันยิ่งทำให้พื้นสะอาดมากขึ้น การเรียนรู้โดยการผสมผสานความรู้จากคุณครูและพ่อสอนทำให้สืบทอดสามารถกวาดบ้านได้เก่งขึ้น กวาดบ้านได้สะอาด จนสืบทอดมั่นใจว่าตนเองกวาดบ้านได้ไม่แพ้ใคร โดยเขาเรียนรู้ที่จะสังเกตระดับของความสะอาดของบริเวณพื้นที่ตนเองกวาด จากการดูว่าไม่มีคราบฝุ่นผงหลงเหลืออยู่อีกและเมื่อลงมือถูหลังจากนั้นพื้นก็ไม่เป็นคราบ

พอเห็นบ้านสะอาดเขาก็เกิดความรู้สึกที่ดี เริ่มทำงานอย่างอื่นต่อไป อย่างการเคลื่อนย้ายข้าวของที่รกรุงรังเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบและสบายตา ทุกวันนี้สืบทอดก็ยังกวาดบ้านมาโดยตลอด แม้จะไม่ได้บ่อยนัก สืบทอดคิดว่าเขาจะทำเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่เกี่ยวกับการที่ต้องทำตามแบบประเมินที่คุณครูให้พ่อประเมินมาเป็นตัวกำหนด แต่เขาเลือกทำเพื่อตนเอง น้องและพ่อได้อยู่ในบ้านที่สะอาดขึ้นและพ่อเหนื่อยน้อยลง

การสร้างตัวตนผู้รักบ้านของแก้ว ผ่านกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเกี่ยวกับการถูบ้าน

แก้วอาศัยอยู่กับยาย ยายดูแลเอาใจใส่ แก้วเป็นอย่างดีตั้งแต่เด็กจนเข้าโรงเรียน แก้วจึงยังไม่เคยทำงานบ้านใด ๆ เพราะงานบ้านทุก ๆ อย่างยายจะเป็นคนทำเองทั้งหมด เมื่อแก้วเลื่อนชั้นเรียนขึ้นมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คุณครู

ประจำชั้นได้สอนแก้วเรื่องบ้าน โดยให้แก้ววาดภาพเปรียบเทียบกันระหว่างบ้านสะอาดและบ้านสกปรก ครูสอนแก้วว่าบ้านมีความสำคัญอย่างไรและควรดูแลบ้านให้สะอาด คุณครูบอกแก้วว่าเด็กดีควรช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน เพราะตัวเราก็คือว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งในบ้านเช่นกัน ควรมีส่วนร่วมในการดูแล แก้วตั้งใจฟังที่คุณครูสอนและตั้งใจทำงานส่งครู อย่างไรก็ตาม แก้วยังคงมีได้กลับไปช่วยเหลืองานบ้านเช่นเดิม

แก้วได้เรียนรู้เกี่ยวกับการกวาดบ้าน ภูบ้านอีกครั้งหนึ่งจากการเรียนในรายวิชาการงานพื้นฐานอาชีพควบคู่ไปกับการทำเวรเขตรับผิดชอบ คุณครูได้สอนแก้วถึงวิธีการภูบ้านว่าต้องภูอย่างไรจึงจะสะอาด โดยครูให้ภูอยู่หลังเพื่อไม่ให้เท้าย่ำทับบริเวณที่ภูไปแล้ว ครูสอนผสมน้ำยาในสัดส่วนที่พอดีแล้วสอนให้ใช้น้ำยาในการภูเฉพาะวันจันทร์กับวันศุกร์ที่พื้นสกปรกมากเท่านั้น เมื่อแก้วลงมือภูกลับพบว่าพื้นไม่สะอาด ครูชี้ให้แก้วเห็นคราบฝุ่นต่าง ๆ บนพื้นสอนแก้วให้กวาดสะอาดก่อนและต้องซักผ้าให้สะอาด คุณครูจะคอยสอนแก้วอยู่เสมอเวลาพบเห็นแก้วทำเวร นอกจากนี้ที่โรงเรียนของแก้วยังมีกิจกรรมหาห้องชีวิตที่ให้นักเรียนเข้าร่วมฝึกปฏิบัติงานในห้องต่าง ๆ การเข้าร่วมกิจกรรมนี้ทำให้แก้วได้เรียนรู้เพิ่มเติมถึงวิธีการซักผ้าให้สะอาดก่อนลงมือภู ทำให้แก้วเกิดความรู้สึกลับใจที่จะทำมากยิ่งขึ้น เมื่อฝึกการภูไปสักระยะหนึ่งแก้วก็ทำได้ แก้วคิดเช่นนั้นจากการสังเกตพื้นที่ตนภูสะอาด ไม่มีคราบเลอะ แก้วฝึกฝนจากการทำเวรที่โรงเรียนมาเรื่อย ๆ จนรู้สึกว่าการทำได้คล่องแคล่ว คุณครูได้ให้

ผู้ปกครองประเมินการช่วยเหลืองานบ้านของนักเรียน แก้วจึงเริ่มทดลองกวาดภูบ้าน ซึ่งมีได้ทำอย่างจริงจังมากขึ้น ทำเพียงช่วงระยะเวลาของการประเมินเพื่อให้ได้คะแนนดีแล้วก็เลิกไป อย่างไรก็ตามในช่วงเวลานั้น ชีวิตที่โรงเรียนของแก้วยังคงต้องทำเวรอย่างสม่ำเสมอ ยิ่งโรงเรียนมีคณะกรรมการดูงานจำนวนมาก ทำให้โรงเรียนต้องเตรียมการต้อนรับบ่อยครั้ง แก้วจึงมีส่วนร่วมในการทำทำความสะอาดโรงเรียนอยู่ตลอด

จนกระทั่งวันหนึ่งตอนที่แก้วอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่สาม วันนั้นแก้วได้เข้าฐานหาห้องชีวิตที่โรงเรียน คุณครูชมว่าแก้วทำงานต่าง ๆ ได้ดีมาก แก้วรู้สึกดีใจ เมื่อกลับไปถึงบ้านแล้วจึงเกิดความรู้สึกอยากทำงานบ้านขึ้น แก้วจึงลองขอยายทำ ยายให้แก้วลองทำโดยที่มียายคอยช่วยชี้แนะอยู่ใกล้ ๆ แก้วลงมือทำตามวิธีที่ครูสอนในโรงเรียนตามที่แก้วเคยปฏิบัติมาและตามคำแนะนำของยาย ทำให้แก้วสามารถภูบ้านของตนเองได้ แก้วรู้สึกว่าเมื่อแก้วตั้งใจภูบ้านด้วยตนเอง โดยทำตามที่คุณครูสอนพร้อมกันกับการทำตามที่คุณยายแนะนำ ทำให้แก้วภูบ้านได้ดีขึ้นกว่าเดิมครั้งที่แก้วทำตามแบบประเมินของคุณครู ขณะทำแก้วคิดถึงสิ่งที่ครูสอนพร้อมกับยายจนแก้วทำได้ หลังจากนั้นแก้วจึงเริ่มทำบ่อยขึ้น ในช่วงหลังขณะที่แก้วภูบ้าน แก้วคิดเปรียบเทียบกับการภูบ้านที่บ้านกับการภูพื้นที่โรงเรียน แก้วเริ่มสังเกตว่าลักษณะของพื้นที่บ้านและที่โรงเรียนมีความแตกต่างกัน ทำให้ขณะภูให้ความรู้สึกต่างกัน

แก้วสังเกตความแตกต่างของพื้นที่แล้วพยายามคิดหาวิธีว่าจะทำอย่างไรให้พื้นบ้านสะอาดขึ้นอีก แก้วจึงลองนำไม้มาเคาะร่องพื้น

เอาเศษดินเศษทรายออก ทำให้เวลาถมเศษดิน เศษทรายไม่ตื้อขึ้นมา หลังจากทำเช่นนั้นแล้ว แก้วสังเกตได้ว่า พื้นสะอาดไม่มีคราบของฝุ่นทราย พอทดลองย่ำเท้าไปมาก็รู้สึกสบายเท้า แก้วเรียนรู้ว่านอกจากการถูบ้านตามวิธีการที่ครูและยาย สอนแล้ว การที่แก้วถูบ้านบ่อย ๆ ทำให้แก้วเห็น ปัญหาที่เกี่ยวกับพื้นบ้านไม่ จนเกิดการคิดวิธี แก้ไขขึ้น เมื่อแก้วได้ลงมือทำตามวิธีการที่ตนคิด แก้วพบว่าวิธีของแก้วได้ผลดี

แก้วรู้สึกดีเวลาบ้านสะอาดเพราะทำให้เกิดความปลอดโปร่ง พอยายเห็นผลงานที่แก้วทำ ยายชมแก้วว่าแก้วเป็นเด็กดี แก้วเห็นยายมีความสุขจากที่ตนช่วยงานก็รู้สึกมีความสุขตามไปด้วย เมื่อย้อนนึกถึงสิ่งที่ครูสอนแก้ว โดยตลอดมาว่าการทำความสะอาดบ้านทำให้แก้ว ได้อยู่ในบ้านที่สะอาด ไม่เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ทำให้เกิดความสุขสบายใจ รวมถึงเรื่องที่สมาชิก ในบ้านที่อยู่ร่วมกันควรใส่ใจดูแลคนในครอบครัว กระตุ้นให้แก้วคิดว่าการทำแบบนี้ทำให้แก้ว ได้ช่วยยายที่เริ่มอายุมากแล้วและดูแลตนมา โดยตลอด อีกทั้งนาน ๆ ที่แม่ของแก้วจะกลับมาบ้าน แก้วอยากให้แม่ได้เห็นว่าการทำอะไร ได้บ้างแล้วเกิดความชื่นใจ อยากให้เวลาเพื่อน ของยาย เพื่อนของแม่ที่แวะเวียนมาบ้านเกิดความ ชื่นชม หลังจากนั้นมาแก้วจึงถูบ้านที่บ้านมาโดย ตลอดที่โรงเรียนแก้วก็ตั้งใจทำให้สะอาดยิ่งขึ้นอีก ด้วยเช่นกัน พอมีคนมาดูงานที่โรงเรียนแล้วชมว่า โรงเรียนแก้วสะอาดมาก แก้วเกิดความรู้สึกดีใจ ที่แก้วมีส่วนร่วมในการทำให้โรงเรียนสะอาด แก้วถูบ้านเรื่อยมาจนทุกวันนี้แก้วกำลังจะเรียน จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว แก้วก็ยังคงคิดว่าแก้ว

อยากจะกวาดบ้านถูบ้านต่อไป เพราะทำให้ยาย กับแม่รู้สึกดี คุณครูรู้สึกดี ตัวแกเองก็รู้สึกดี จึงตั้งใจ จะทำแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่คิดจะเลิกทำเลย

การสร้างตัวตนผู้รักบ้านของอังกาบ ผ่านกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เกี่ยวกับการซักผ้า

เรื่องราวของอังกาบที่อาศัยอยู่กับตา ยาย แม่และน้องอีกสองคน ทำให้อังกาบในฐานะ ที่เป็นพี่คนโตเป็นผู้นำน้อง ๆ ในการช่วยเหลือ งานบ้าน การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานบ้านของ อังกาบเริ่มจากมีคุณครูสอนที่โรงเรียน ทั้งยังมี ตา ยายและแม่ช่วยสอนในเรื่องที่ต่างกันออกไป ตามแต่ความถนัด ตอนที่อังกาบได้เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อังกาบได้เริ่มทำงาน ที่โรงเรียนโดยมีคุณครูสอนทั้งในชั่วโมงเรียน และในชั่วโมงว่างอื่นๆ อย่างในช่วงเช้าที่เป็นเวลา ของการทำเวรเขตรับผิดชอบ ครูสอนอังกาบให้ซัก ไม้ถูพื้นให้สะอาดโดยเอาเศษขยะออกจากไม้ถู ให้หมดและเน้นย้ำว่าต้องบิดให้แห้ง คุณครูสอน อังกาบให้รู้จักทำงานช่วยเหลือตนเองและแบ่งเบ าภาระของผู้ปกครองทำให้อังกาบตั้งใจ อังกาบ เคยได้เข้าฐานกิจกรรมห้าห้องชีวิต ทำให้อังกาบ ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติในงานพื้นฐานทั่วไป อย่างเช่น การกวาด การถู การซักผ้า การพับผ้า เป็นต้น อังกาบได้ลองซักถุงเท้าเองโดยมีคุณครู แนะนำในการออกแรงขยี้ คุณครูเคยชมอังกาบ ที่ตั้งใจทำงานต่าง ๆ ทำให้อังกาบรู้สึกดีใจมาก จึงกลับไปช่วยเหลืองานบ้านซึ่งพอทำเสร็จคุณตา คุณยายก็ชม ทำให้อังกาบรู้สึกภูมิใจในตนเอง จากนั้นอังกาบจึงเริ่มสอนน้องให้ทำงานด้วย

อย่างไรก็ตามมีงานที่อังกาบยังไม่ได้ลอง

ทำที่บ้านคือการซักผ้า แม้ที่โรงเรียนอังกาบจะเคยได้ซักผ้าถูพื้น ซักถุงเท้ามาบ้าง ทำให้คุ้นเคยกับการใช้ผงซักฟอกว่าต้องใช้ปริมาณเท่าใดต่อน้ำจำนวนหนึ่ง แต่ที่บ้านของอังกาบเป็นการซักผ้าด้วยเครื่องซึ่งอังกาบยังใช้ไม่เป็น จนช่วงที่อังกาบอยู่ประมาณชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คุณครูได้ให้ใบกิจกรรมให้อังกาบกลับไปทำที่บ้าน ใบงานนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้อังกาบขอให้แม่ช่วยสอนซักผ้าให้ ในระหว่างที่อังกาบซักผ้า แม่จะคอยดูแล้วให้คำแนะนำอยู่เสมอ

อังกาบนำเอาความรู้ที่ครูเคยสอนเกี่ยวกับการใช้ผงซักฟอกและการขี้เฉพาะจุดมาคิดปรับใช้ร่วมกันกับความรู้ที่แม่สอนถึงขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ ในการซักผ้าด้วยเครื่อง อังกาบคิดว่าการนำความรู้ที่แม่และคุณครูสอนมาใช้ให้ถูกช่วงเวลาของการซักผ้า ทำให้อังกาบซักผ้าเป็นได้ง่ายขึ้น แม่ไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยในการสอนอังกาบมากนัก หลังจากที่ผ่านการซักไปหลายครั้ง อังกาบก็เริ่มทำได้เอง พออังกาบเริ่มชำนาญในการซักผ้ามากขึ้น เธอเริ่มสังเกตได้ว่าฟองแบบนี้ต้องล้างน้ำเปล่าอย่างไรให้สะอาด

จนครั้งหนึ่งที่อังกาบซักผ้า อังกาบได้สังเกตเครื่องปั่นแล้วเกิดความคิดว่าถ้าปั่นด้วยผงซักฟอกแล้วมาปั่นด้วยน้ำสะอาดสักรอบหนึ่ง แรงเครื่องปั่นอาจจะทำให้ดีฟองออกจากผ้า ได้มากกว่าการนำผ้าไปซักน้ำเปล่ากับกะละมัง อังกาบจึงลองทำตามวิธีการที่ตนเองคิด จนเห็นผลว่าการปั่นด้วยน้ำเปล่าหนึ่งรอบก่อนนำมาซักน้ำเปล่ากับกะละมังช่วยทุ่นแรงและทำให้ผ้าสะอาดมากขึ้น ตั้งแต่นั้นมาอังกาบจึงใช้วิธีการที่ตนลองทำแล้วเห็นผลดีในการ

ซักผ้ามาโดยตลอด การที่อังกาบได้เรียนรู้จากแม่ครูและจากประสบการณ์ของตนเอง จนคิดวิธีการใหม่ๆ ขึ้นได้และช่วยให้ซักผ้าได้สะอาดขึ้น ทำให้อังกาบรู้สึกภูมิใจในตนเองว่าตนเองสามารถทำได้ และทำได้เป็นอย่างดี หลังจากนั้นเป็นต้นมาอังกาบจึงเริ่มซักผ้าให้คนอื่น ๆ ในบ้านด้วย โดยมีน้อง ๆ ร่วมด้วยช่วยกัน

อังกาบรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับคำชมจากคนในครอบครัวและคุณครู ทำให้อยากเรียนรู้ที่จะทำงานต่าง ๆ ให้ได้มากขึ้น เกิดความรู้สึกดีในการช่วยเหลืองานบ้าน ได้ช่วยซักผ้าให้ทุกคน เมื่ออังกาบได้ทำงานแทนคนอื่น ๆ ทำให้มองเห็นว่า คุณตา คุณยาย คุณแม่สบายขึ้น ความปรารถนาที่จะช่วยเหลือขับเคลื่อนให้อังกาบซักผ้า ทำงานบ้านอย่างต่อเนื่องตลอดมาอย่างไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย

การสร้างตัวตนผู้รักบ้านของปาลินผ่านกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเกี่ยวกับการล้างจาน

การเริ่มล้างจานของปาลิน เริ่มขึ้นที่โรงเรียนในช่วงที่ปาลินอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการที่โรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนระบบอาหารกลางวันเป็นให้นักเรียนรับประทานอาหารที่โรงเรียนจัดให้แทนที่การเอาอาหารมาทานเอง โดยโรงเรียนจะให้นักเรียนล้างจานใบที่ตนใช้หลังจากที่รับประทานเสร็จ ครั้งแรกที่ปาลินล้างมีแม่ครัวมาสอนวิธีการล้างว่าต้องล้างอย่างไรให้สะอาด คราบมันไม่หลงเหลือ ช่วงแรกๆ ที่ปาลินล้างจานตนสังเกตว่ายังล้างไม่ค่อยสะอาดนัก โดยสังเกตจากคราบมันที่ยังคงหลงเหลืออยู่ ปาลินจึงพยายามมากขึ้น เมื่อได้ฝึกทำทุกวัน

ไปพร้อมกับการให้คำแนะนำจากแม่ครัวว่าให้
ดูแรง ๆ ต่อมาปาลินก็ทำได้ดีขึ้น

เมื่อปาลินเริ่มล้างภาชนะที่โรงเรียนได้แล้ว
ปาลินจึงลองไปล้างจานที่บ้าน แต่ด้วยลักษณะ
ของภาชนะกับจานที่แตกต่างกัน ทำให้เมื่อปาลิน
ไปล้างที่บ้านเกิดปัญหาและอุปสรรคในการล้าง
เพราะภาชนะที่โรงเรียนเป็นภาชนะอลูมิเนียม แต่จาน
ที่บ้านมักทำจากแก้วหรือเซรามิค ทำให้เวลาที่
โดนน้ำแล้วไปสัมผัสจะค่อนข้างลื่น ด้วยความที่
ไม่เคยชินปาลินจึงยังทำไม่ค่อยสะอาด จนยาย
ให้คำแนะนำว่าต้องดูแรง ๆ คราบถึงจะออก
จึงลองทำแต่คราบก็ยังไม่ออกเท่าไรนัก ด้วยเพราะ
ตนเกร็งกับความลื่นของจาน ปาลินคิดถึงคำสอน
ของแม่ครัวว่าการที่คราบจะออกต้องขัดซึ่งตรงกัน
กับสิ่งที่ยายสอน ปาลินจึงเริ่มคิดวิธีการที่จะ
ลดทอนความลื่นของจานที่บ้านลงได้ จึงลอง
ล้างจานด้วยท่าทางต่าง ๆ จนครั้งหนึ่งปาลินเคย
ทำจานแตกจนบาดเจ็บ แต่ก็ได้รับกำลังใจจากพ่อ
ยิ่งทำให้ปาลินไม่ล้มเลิกความตั้งใจ ปาลินยัง
พยายามฝึกฝนมากยิ่งขึ้น หัดทำไปเรื่อย ๆ จน
ทำได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ กระทั่งครั้งหนึ่งปาลินลองทำ
โดยดันจานไว้กับพื้นอ่าง เธอพบว่าวิธีการนี้ทำให้
สามารถลงแรงขัดได้อย่างเต็มที่โดยที่จานไม่ลื่น
ปาลินเรียนรู้จากแม่ครัว ยายและวิธีการที่ตนคิดได้
จากประสบการณ์ของตนจนเธอสามารถล้างจานได้
ปาลินสังเกตว่าตนทำได้จากงานที่ตนเองล้างว่า
สะอาด ไม่มีคราบมันหลงเหลืออยู่อีกแล้ว

หลังจากที่ปาลินล้างจานที่บ้านได้อย่าง
คล่องแคล่วแล้ว ปาลินเริ่มไปช่วยพ่อที่ขายอาหาร
ตามสั่งล้างจาน ปาลินเริ่มเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอีก
ถึงเทคนิคในการล้างจานจำนวนมากให้ได้อย่าง

รวดเร็วโดยการจุ่มน้ำหนึ่งน้ำสองไปตามกะละมัง
ตุน้ำถึงคำสอนของคุณครูในเรื่องของความ
สะอาด ทำให้ปาลินจะไม่ปล่อยให้จานชามเกิดการ
หมักหมมจากการถูกปล่อยทิ้งไว้ เพราะจะทำให้
เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรค อาจทำให้ตนและ
คนในครอบครัวเจ็บป่วยได้

จากที่ปาลินล้างจานไม่เป็นมาจนถึง
ทุกวันนี้ที่ตนสามารถล้างจานได้สะอาดอย่าง
รวดเร็ว สามารถช่วยเหลืองานพ่อแม่ได้ล้วนเกิด
มาจากการได้รับความรู้และกำลังใจจากคนรอบข้าง
รวมถึงตัวของปาลินเองที่พยายามฝึกฝน เพราะ
เธอจะได้ยินพ่อแม่ ยาย คุณครูและผู้ใหญ่ที่อยู่
ในละแวกบ้านพูดอยู่เสมอว่าเด็กดีต้องช่วยเหลือ
ครอบครัว การที่ปาลินสามารถล้างจานได้เป็น
อย่างดีและช่วยทำงานทำให้ปาลินมองว่าตนเอง
เป็นเด็กดีไม่เพียงปาลินมองตนเองเท่านั้น ทั้งพ่อ
แม่ คุณครู น้อง เพื่อนและคนบ้านใกล้เคียง
ต่างก็มองว่าปาลินเป็นเด็กดีโดยปาลินสังเกต
จากเสียงชื่นชม ปาลินรู้สึกดีที่คนอื่น ๆ มองปาลิน
เป็นเด็กดี จึงคิดว่าตนจะเรียนรู้ที่จะทำงานต่าง ๆ
ให้มากขึ้นอีกและจะช่วยเหลือคนอื่น ๆ ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการสร้างตัวตนความเป็น
พลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนผ่านกระบวนการ
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนของโรงเรียนไทยรัฐ
วิทยา ผลการวิจัยคือ

1) ตัวตนความเป็นพลเมืองผู้รักบ้าน
ที่มีความรู้สึกสัมพันธ์ต่อบ้านและต่อครอบครัว
ของตน เป็นตัวตนที่ช่วยเหลืองานบ้าน สามารถ
ทำความสะอาดบ้านได้ ทำความสะอาดบ้านอย่าง
เต็มที่ นั่นคือการเป็นสมาชิกที่ดีของบ้าน อันเป็น

หน่วยพื้นฐานของบ้านเมือง ตัวตนความเป็นผู้รักบ้านที่สามารถเกิดขึ้นได้ตามวิสัยทัศน์นี้จึงเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย

2) กระบวนการสร้างตัวตนความเป็นพลเมืองผู้รักบ้านจะเห็นได้ว่าเรื่องราวประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน สะท้อนถึงตัวตนของผู้รู้คิดที่ผ่านกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนต่าง ๆ ภายในปฏิสัมพันธ์ของบ้านและโรงเรียนที่ร่วมมือกันในการสร้างให้เกิดตัวตนผู้รักบ้านขึ้น อันเป็นปฏิบัติการคอนเฟล็กซ์ที่ตริงนักเรียนเพื่อให้ความรู้ ทำให้นักเรียนปฏิบัติได้ให้นักเรียนลงทำ กระทั่งนักเรียนเกิดกระบวนการสะท้อนคิดต่อองค์ความรู้ที่ตนมีตามสิ่งที่ตนพูดและเขียน แล้วเลือกทำด้วยตนเองอย่างเห็นว่าการทำให้เกิดผลดี เห็นว่าเป็นประโยชน์ในชีวิตของตนและคนในครอบครัว จนเลือกกระทำอย่างต่อเนื่องติดตัวไม่ละเลิกซึ่งการกระทำเหล่านี้

การเกิดตัวตนผู้รักบ้านของนักเรียนจึงมิได้เป็นไปโดยฉับพลัน หากแต่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบหนึ่งไปสู่การเป็นตัวตนอีกรูปแบบหนึ่ง อย่างค่อยเป็นค่อยไปและแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขในชีวิตของแต่ละคนภายใต้ปฏิบัติการสร้างของระบบการศึกษาให้นักเรียนได้เป็นผู้รู้ได้กระทำจนเกิดการสะท้อนคิดต่อที่ตนเองประสบมา สิ่งที่ครูสอนและสิ่งที่เป็นความเชื่อของสังคม กระทั่งนักเรียนสามารถสร้างกำกับตนเองและเลือกกระทำด้วยตนเองอย่างตั้งใจ เห็นดีเห็นงาม เห็นคุณค่าในการกระทำของตนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของฟาเจสที่ศึกษาการสร้างตัวตนผู้รู้คิดผ่านปฏิบัติการต่างๆ

ของการศึกษาที่สามารถสร้างตัวตนผู้รู้คิดให้เกิดขึ้นได้ (Fejes & Nicoll, 2015) และผลการศึกษาของเดวิสที่ว่ามนุษย์สามารถที่จะคิดได้สามารถที่จะเลือกได้ มิใช่เป็นแต่เพียงร่างกายที่ถูกผลิตซ้ำทางประวัติศาสตร์ (Davis, 2005)

การที่นักเรียนผ่านกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในเรื่องบ้าน จึงทำให้นักเรียนเกิดตัวตนผู้รักบ้าน เป็นตัวตนพลเมืองที่เป็นผู้รู้คิดในการรักและดูแลรักษาบ้านของตนด้วยความเต็มใจให้ความสำคัญกับความสะอาด ความสวยงามของบ้านดูแลตนเองและสมาชิกในบ้านคุณลักษณะของตัวตนดังนี้จะเป็รากฐานของการเป็นสมาชิกที่ดีในโลกสังคมและเป็นพลเมืองของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยคิดว่าการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองของประเทศจะประสบความสำเร็จ ควรให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อแผนยุทธศาสตร์ แผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการกิจกรรม การเรียนการสอน และการประเมิน ระบบการจัดการศึกษาที่เป็นปฏิบัติการของอำนาจอย่างซับซ้อน จึงจะเอื้อให้เกิดการสร้างตัวตนพลเมืองผู้รู้คิดขึ้นได้ ระบบการศึกษาเช่นนี้ต้องมีแบ่งแยกชีวิตทางการศึกษาออกจากชีวิตทางสังคม และร่วมมือกับพื้นที่อื่น ๆ ของชีวิตทางสังคมที่จะร่วมสร้างให้เกิดตัวตนความเป็นพลเมืองขึ้น จึงจะเกิดตัวตนพลเมืองผู้รู้คิดอันเป็นตัวตนที่มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา สัมพันธ์ตนเองกับชุดความจริงของสังคมและกำกับสร้างตัวตนให้ไปตามที่ตนเองและสังคมต้องการ

REFERENCES

- Davis, G.V. (2005). The working self and the subject of freedom: Michel foucault's analytics of liberalism and the work ethic as a technique of liberal governmentality. Ph.D. Thesis, The Pennsylvania State University.
- Fejes, A. & Nicoll, K. (2015). Foucault and a politics of confession in education. NY: Routledge.
- Fejes, A. & Magnus, D. (2013). The confessing society. NY: Routledge.
- Fejes, A. (2011). confession, in-service training and reflective practices. British Educational Research Journal. 37(5), 797-812.
- Foucault, M. (2003). Michel Foucault "society must be defended" lectures at the college de France 1975-1976. NY: Picador.
- Havanond, N. (2009). How to study stories: the turning point of research in the field of social science. Journal of the Mekong River Basin. 5(2), 1-22. (in Thai)
- Janthapakoon, N. (2004). Nude: the reflection of power and violence on women bodies. Ed.D. Program in Development Education. Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Marshall, J.D. (1996). Michel Foucault : personal autonomy and education. Netherlands : Kluwer Academic Publishers.
- Rabinow, P. (1997). Ethics : subjectivity and truth. NY: The New Press.
- Sankatiprapa, K. (2007). Kathoey sexual harassment: its significance in heteorsexual discourse. Ed.D. Program in Development Education. Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Smart, B. (2012). Michel Foucault. Translated by Chiangtong, J. & Sooksaranjit, S. Bangkok : Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre. (in Thai)
- Thairath Foundation. (2016). Strategic plan for Thairath Vittaya school : Issue 4, 2016-2019. (in Thai)
- Tanabe, C. (2008). Community and governmentality : the HIV-infected group in Northern Thailand. Bangkok : Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre. (in Thai)

.....